

Міністерство освіти і науки України
ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»

Циклова комісія суспільних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

педагогічною радою

(протокол № 1 від «31» серпня 2023р.)

Директор Сергій ВОЛОЩУК

ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ ТА ЕТИКА БІЗНЕСУ

ПРОГРАМА

Ужгород 2023

Автор: Тамара БЕРДАР викладач, спеціаліст вищої категорії

Рецензент: Вікторія СІЧКА, кандидат психологічних наук, завідувач кафедри педагогіки, психології та освітнього менеджменту ЗІППО

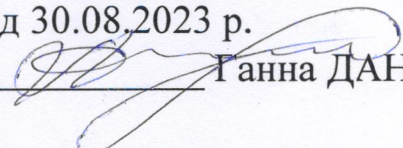
Розглянуто і схвалено на засіданні ц/к суспільних дисциплін

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Голова ц/к Оксана ФРЕЧКА

Розглянуто та схвалено на засіданні робочої групи з розробки, розвитку ОПП та випуску фахівців за нею

Протокол № 1 від 30.08.2023 р.

Керівник групи Ганна ДАНКО

ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ ТА ЕТИКА БІЗНЕСУ

ПРОГРАМА

РЕЦЕНЗІЯ

на навчальну програму з дисципліни “ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ ТА ЕТИКА БІЗНЕСУ”

Для підготовки фахових молодших бакалаврів
ОПП “Товарознавство і логістична діяльність”

ВСП “Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ”

Навчальна програма “Основи психології та етика бізнесу” є надзвичайно актуальною для фахівців у галузі товарознавства та логістичної діяльності. Сучасний ринок вимагає від фахівців не лише знань у сфері економіки, логістики та товарознавства, але й розуміння психологічних аспектів ведення бізнесу, управління людськими ресурсами та комунікаційних стратегій. Включення основ психології до програми підготовки майбутніх спеціалістів дозволяє розширити їхні професійні компетенції, що є важливим чинником успішної діяльності у складних умовах ринку.

Навчальна програма з дисципліни “Основи психології та етика бізнесу” складена у відповідності до нормативних документів з дотриманням принципів науковості, системності, послідовності, наступності у вивченні навчального матеріалу, за витриманою, відповідно до вимог, структурою. У пояснювальній записці сформульовані мета та завдання дисципліни, дана коротка характеристика структури програми. Зміст навчального матеріалу містить обґрунтовану систему знань, умінь, навичок з дисципліни, яка має бути реалізована під час вивчення даного курсу. Опис вимог щодо рівня та якості засвоєння змісту навчання, а також перелік основних загальних компетентностей та очікуваних програмних результатів навчання.

Програма орієнтована на формування практичних навичок та компетенцій, необхідних для успішної професійної діяльності. Вона забезпечує студентам можливість набути навичок ефективного спілкування, вирішення конфліктів, а також управління стресовими ситуаціями, що є важливими як у внутрішньому середовищі компанії, так і при роботі з зовнішніми партнерами. Психологічні знання, засвоєні студентами, будуть сприяти їхній адаптації до мінливих умов ринку та розвитку професійних компетенцій.

Програма структурована належним чином, і включає основні елементи психологічних знань, що мають безпосередній вплив на ділову етику та ефективність ведення бізнесу. Серед основних аспектів, які розглядаються в рамках дисципліни, можна виділити вивчення основ бізнес-етики, професійної етики, етичних стандартів у бізнесі, а також психологічні аспекти управління персоналом, комунікаційні стратегії, мотивацію, лідерство та стрес-менеджмент.

Зміст дисципліни реалізується в процесі трьох блоків: теоретичного, практичного та самостійної роботи. Кількість годин для вивчення конкретних тем взаємообумовлені та раціонально поділені.

Усі складові навчальної програми спрямовані на формування у здобувачів освіти систематизованих знань з психології та етики бізнесу, вивчення основних методологічних та теоретичних засад, методів дослідження психологічних явищ, психічної діяльності особистості, формування професійної свідомості та самосвідомості. Засвоєння мовленнєвої культури та мовленнєвого етикету, техніки ділового спілкування, невербальних засобів спілкування та іміджу ділової людини.

Особливо позитивним є акцент на практичному застосуванні знань. У рамках програми передбачено аналіз реальних кейсів, бізнес-ситуацій, що дозволяє студентам краще розуміти психологічні процеси у бізнес-середовищі та ефективно застосовувати набуті знання у своїй майбутній діяльності. Вивчення етичних норм та їх застосування в бізнес-діяльності також є важливим, оскільки забезпечує професійність і довіру у відносинах між суб'єктами господарювання. Модуль з міжнародних аспектів етики ведення бізнесу дозволить студентам краще орієнтуватися в міжкультурних особливостях ділової комунікації.

Програма з дисципліни “Основи психології та етика бізнесу” для підготовки фахових молодших бакалаврів за ОПП “Товарознавство і логістична діяльність” буде сприяти розвитку важливих компетенцій, необхідних для професійної діяльності у сфері логістики та товарознавства, а також допомагає формувати всебічний підхід до управління людськими ресурсами та ведення етичного бізнесу.

Навчальна програма курсу “Основи психології та етика бізнесу ” відповідає навчально-методичним вимогам і заслуговує на впровадження у навчальний процес.

Рецензент:

Вікторія Січка

кандидат психологічних наук,
завідувач кафедри педагогіки, психології
та освітнього менеджменту
Закарпатського інституту післядипломної
педагогічної освіти

Тігіш Сішка В.І.
Директор

Пояснювальна записка

Навчальна програма дисципліни «Основи психології та етика бізнесу» призначена для здобувачів фахової передвищої освіти, освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» денної навчання, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», освітньо-професійною програмою «Товарознавство і логістична діяльність»

Програму розроблено відповідно до Стандарту фахової передвищої освіти за спеціальністю «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та освітньо-професійною програмою «Товарознавство і логістична діяльність» підготовки фахових молодших бакалаврів у ВСП «УТЕФК ДТЕУ».

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Результати вивчення дисципліни.
3. Зміст дисципліни.
4. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання дисципліни є надання здобувачам освіти систематизованих знань з психології, вивчення основних методологічних та теоретичних засад, методів дослідження психологічних явищ, психічної діяльності особистості, формування професійної свідомості та самосвідомості. Засвоєння мовленнєвої культури та мовленнєвого етикету, техніки ділового спілкування, невербальних засобів спілкування та іміджу ділової людини.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- оволодіння теоретичними і практичними знаннями у галузі психології та етики бізнесу;
- розкриття проблем психології етики бізнесу на сучасному етапі розвитку суспільства;
- оволодіння практичними навичками з метою застосування знань психології та етики у системі соціальних норм і стосунків;
- сприяння гуманітарному розвитку здобувачів освіти, їх мисленню, культурі спілкування та поведінки.

Предметом вивчення дисципліни є психічні процеси, стани, властивості, механізми, форми процесу спілкування та індивідуально-психологічні відмінності особистості, що проявляються у професійному спілкуванні; принципи та закономірності ділових відносин.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Основи психології та етика бізнесу» забезпечує оволодіння здобувачами освіти загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Загальні компетентності за освітньо-професійною програмою		
ЗК 2	ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	1-15

Спеціальні компетентності

СК 1	СК1. Здатність враховувати основні закономірності та сучасні досягнення у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.	1-15
СК 2	СК2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо діяльності підприємства.	1-15

Програмні результати навчання

РН 6	РН6. Проявляти ініціативу та підприємливість, володіти навичками міжособистісної взаємодії для досягнення професійної мети.	1-15
------	---	------

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Загальні відомості про психологію

Поняття про психологію, її предмет та основні завдання. Історія розвитку психології: основні етапи. Основні тенденції розвитку сучасної психології. Поняття про психіку та її функції. Основні форми прояву психіки, їх взаємозв'язок. Виникнення та розвиток психіки. Рефлекторна природа психіки. Психіка та свідомість. Історичний розвиток людської свідомості. Структура свідомості. Поняття про несвідоме. Структура сучасної психології. Характеристика основних галузей психологічних знань. Загальне поняття про методи психологічних досліджень. Головні вимоги до методів психології. Класифікація методів психології. Характеристика основних методів: спостереження, самоспостереження, експеримент. Характеристика додаткових методів: тест, опитування, бесіда, анкетування, аналіз продуктів діяльності.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,3

Додатковий: 11

Інтернет-джерела: 13, 14.

Тема 2. Психологія особистості

Загальне поняття про особистість. Сучасні психологічні теорії особистості. Психологічна структура особистості. Біологічне та соціальне в особистості. Співвідношення понять “людина”, “індивід”, “особистість” та “індивідуальність”. Активність особистості та її джерела. Спрямованість особистості та її компоненти. Потреби та мотиви, їх види. Цілі та інтереси. Ідеали і переконання. Світогляд особистості. Самооцінка. Рівень домагань особистості. Основні фактори та умови формування особистості

Поняття про темперамент, його роль у психічній діяльності та поведінці. Основні властивості темпераменту. Фізіологічні основи темпераменту. Теорії темпераменту. Типи темпераментів, їх психологічна характеристика та діагностика. Врахування особливостей темпераменту гостей та клієнтів у професійній діяльності.

Поняття про характер, його зв'язок із темпераментом. Фізіологічні основи характеру. Структура характеру. Класифікація рис характеру. Типове та індивідуальне в характері. Акцентуації характеру. Формування характеру. Характер та індивідуальність людини. Характер і професійна діяльність.

Поняття про здібності. Задатки як природні передумови розвитку здібностей. Види здібностей. Рівні розвитку здібностей. Індивідуальні відмінності у здібностях людей, їх діагностика. Зв'язок темпераменту, характеру і здібностей. Здібності в професійній діяльності.

Поняття про емоції та почуття. Психологічні теорії емоцій. Фізіологічні основи емоцій та почуттів. Вираження емоцій та почуттів. Форми

переживання емоцій та почуттів. Види емоцій. Види почуттів. Вищі почуття. Основні параметри емоційного процесу. Емоції і здоров'я людини. Роль емоційних станів у регуляції поведінки та діяльності людини.

Поняття про волю. Фізіологічна основа волі. Психологічні теорії волі. Поняття про довільну та мимовільну дію. Проста та складна вольова дія, їх аналіз. Поняття про вольове зусилля та силу волі. Безвілля та його причини. Основні вольові якості особистості, їх формування. Вольові якості та їх значення в професійній діяльності.

Поняття про увагу як особливу форму психічної активності. Фізіологічна основа уваги. Класифікація видів уваги. Характеристика основних властивостей уваги. Індивідуальні відмінності уваги. Неуважність та її причини. Значення уваги в професійній діяльності.

Загальна характеристика пізнавальних процесів. Поняття про відчуття. Фізіологічна основа відчуттів. Основні властивості відчуттів. Чутливість аналізаторів, пороги чутливості. Класифікація і різновиди відчуттів. Больові відчуття. Індивідуальні відмінності відчуттів.

Поняття про сприймання. Фізіологічна основа сприймання. Характеристика основних властивостей сприймання. Види сприймання. Поняття про ілюзії та галюцинації. Індивідуальні відмінності сприймання, їх діагностика.

Поняття про пам'ять. Психологічні теорії пам'яті. Класифікація видів пам'яті та їх взаємозв'язок. Характеристика основних процесів пам'яті. Запам'ятовування та його різновиди. Умови ефективного запам'ятовування. Збереження, умови збереження інформації. Відтворення та його різновиди. Забування та його причини. Індивідуальні відмінності пам'яті, їх діагностика та розвиток. Пам'ять в професійній діяльності.

Поняття мислення та розуміння його специфіки у порівнянні з безпосереднім чуттєвим відображенням. Соціальна природа мислення. Основні теорії мислення. Психологічна характеристика мислення як процесу вирішення задач. Поняття проблемної ситуації. Розумові операції як основні механізми мислення. Логічні форми мислення. Класифікація видів мислення. Індивідуальні відмінності мислення, їх діагностика та розвиток. Прояв інтелектуальних здібностей у професійній діяльності.

Поняття про уяву та її своєрідність як пізнавального процесу. Фізіологічна основа уяви. Класифікація видів уяви, їх характеристика. Мрія як особливий вид уяви. Прийоми створення образів уяви. Уява і особистість. Уява в професійній діяльності.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1, 2, 3.

Додатковий: 9, 10, 11.

Інтернет-джерела: 12.

Тема 3. Психологія праці та діяльності.

Поняття про діяльність. Мета і мотиви діяльності. Структура діяльності. Основні різновиди діяльності, їх розвиток у людини. Знання, вміння, навички та звички. Діяльність лікаря та формування професійних вмінь і навичок. Працездатність та її регулювання. Структура діяльності. Види діяльності в залежності від форми завдання. Працездатність та її регулювання.

Психологія спілкування та його структура. Інформаційно-комунікативна, інтерактивна, перцептивна функція спілкування. Вербальна і невербальна складові спілкування. Позиції у спілкуванні. Зміст та специфічні ефекти міжособистісного сприйняття. Бар'єри в спілкуванні. Психологічні механізми взаєморозуміння. Психологічні ефекти установки. Методичні прийоми, ефекти та психологічні закони ефективного спілкування. Особливості ділового спілкування. Психологічний простір у спілкуванні. Маніпуляції в діловому спілкуванні

Сутність конфлікту та його характерні риси. Типологія конфліктів. Стадії розвитку конфлікту. Сутність процесу розв'язання конфлікту. Правила розв'язання конфліктів. Типові помилки під час розв'язання конфліктів. Технологія розв'язання конфлікту. Форми, результативні критерії завершення конфліктів. Умови й фактори продуктивного завершення конфліктів. Рівні розв'язання конфліктів. Дії керівника щодо аналізу конфліктної ситуації

Психологія та динаміка розвитку малих груп. Стилі керівництва. Лідерство у малих групах. Соціально-психологічний клімат у колективі.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3, 4, 5.

Додатковий: 6, 7, 8, 9, 10, 11.

Інтернет-джерела: 12, 14

Тема 4. Основи етики бізнесу. Основи ділового етикету та протоколу.

Поняття етики, моралі, моральності, моральної свідомості. Зв'язок світогляду з моральними цінностями та поведінкою.

Становлення етики бізнесу як наукової дисципліни. Роль етики бізнесу в сучасному світовому економічному співтоваристві. Предмет та специфіка етики бізнесу. Структура етики бізнесу. Поняття макроетики та мікроетики.

Соціальна відповідальність бізнесу.

Сутність корпоративної етики. Функції корпоративної етики. Етичні проблеми корпоративних відносин.

Проблеми субординації. Ставлення управлінського персоналу до найманого працівника. Ставлення працівника до своїх обов'язків. Етичні норми поведінки. Етичні кодекси організацій. Типи етичних корпоративних кодексів.

Сутність ділового протоколу. Історія етикету. Основні правила ділового етикету. Етикет службових взаємовідносин.

Імідж та етикет: особливості та основні складові. Імідж та службова кар'єра.

Загальні правила до зовнішнього вигляду ділової людини. Поняття дрес-коду. Правила поведінки у громадських місцях. Види ділових прийомів. Етикет ділових прийомів: розсадка гостей, правила прийому їжі, культура поведінки за столом. Національні культури харчування.

Етика ділових стосунків у торгівлі. Основні принципи професійної поведінки торговельного працівника.

Список рекомендованих джерел

Основний: 6,7

Додатковий: 9,10

Інтернет-джерела: 12, 13, 14

Тема 5. Етичні норми ділової комунікації.

Поняття спілкування. Етичні норми ділового спілкування. Функції, види, рівні та засоби спілкування. Бар'єри у спілкуванні та шляхи їх подолання.

Мовне спілкування як показник рівня культури співрозмовників. Техніки ефективного спілкування.

Культура публічного мовлення.

Етичні норми телефонної комунікації. Етикет вітання та рекомендування.

Основні принципи підготовки ділових паперів. Мовний етикет у діловому листуванні.

Список рекомендованих джерел

Основний: 6,7

Додатковий: 9,10

Інтернет-джерела: 12, 13, 14

Тема 6. Етика у міжнародних стосунках.

Культурні відмінності у міжнародному бізнесі. Крос-культурний менеджмент. Етикет національного прапора.

Національні особливості етики бізнесу в Україні. Етика бізнесу в Європі (Велика Британія, Франція, Німеччина, Іспанія, Італія). Специфіка етики бізнесу у Північній Америці (США, Канада). Особливості національного етикету в азійських державах (Китай, Японія, арабський світ). Національні традиції та їх значення у діловому спілкуванні.

Список рекомендованих джерел

Основний: 6,7

Додатковий:

Інтернет-джерела: 12, 13, 14

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Варій М. Й. Психологія. Навчальний посібник. – Київ «Центр учбової літератури» - 2009. – 288с.
2. Дубравська Д. М. Основи психології. Навчальний посібник. – Львів: Світ, 2001. – 280с.
3. Максименко С. Д. Загальна психологія. Підручник. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 704 с.
4. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: підручник: У 2 кн. Кн. 1: Соціальна психологія особистості і спілкування. – К.: «Либідь», 2004. – 576с.
5. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: підручник: У 2 кн. Кн. 2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. – К.: «Либідь», 2006. – 560с.
6. Тимошенко Н. Л. Корпоративна культура. Навчальний посібник. – К.: «Знання», 2006. – 392с.
7. Радченко С. Г. Етика бізнесу. Навчальний посібник. Київ, 2014. – 396с.

Додатковий

8. Джелалі В. О. Психологія вирішення конфліктів: Навч. Посібник. – Х. – К., 2006. – 320с.
9. Дзвінчук Д. І. Психологічні основи ефективного управління: Навч. Посібник. – К.: ЗАТ «НІЧЛАВА». – 2000. – 280с.
10. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління: Навчальний посібник. Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», - 694с.
11. Цимбалюк І. М., Яницька О. Ю. Загальна психологія: Навч. Посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 304с.

Інтернет-ресурси

12. <http://www.nbuu.gov.ua/>
13. <https://studentbooks.com.ua/content/view/1264/1/>
14. https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/12lesko_etika_ta_psihologiya_dilovi_h_vidnosin/index.html